

Розвиток та напрями курортної діяльності в Україні

Курортна діяльність в Україні регламентується Законом України "Про курорти", який набрав чинності 5 жовтня 2000 р. Ядрами територіальної організації рекреаційно-туристичного комплексу України, просторовими точками його опорного каркаса були і залишаються курортно-оздоровчі заклади.

by **Инна Денисенко**

Історія курортів в Україні

1

Давні часи

Курортні місцевості України почали використовуватися з метою лікування дуже давно. Задовго до нашої ери експлуатувалися знамениті сакські грязі. Про це є свідчення Плінія Старшого. Розкопки міст узбережжя Чорного моря археологами дали дані про використання тут мінеральних вод у спеціальних лікувальних купальнях.

2

XV століття

Є письмові свідчення, що вже в XV ст. місцеве населення інтенсивно використовувало лікувальні мінеральні води Передкарпаття і Закарпаття. Із незапам'ятних часів у Карпатах були копанки, де збиралася мінеральна вода.

3

XIX століття

Власне курорти як господарські об'єкти були засновані в Україні у першій половині XIX ст. Розпочалося інтенсивне освоєння рекреаційних ресурсів у найбільше сприятливих і доступних місцевостях сучасних Закарпатської, Львівської, Донецької, Одеської областей і АРК.

Перші курорти України

1

1814 рік

Перша бальнеолікарня з відповідним житловим фондом для відпочиваючих виникла на курорті Немирів Львівської області.

2

1818 рік

У Закарпатті на Вишківській замковій горі почали використовувати місцеві мінеральні води для ванн ("купіль").

3

1827 рік

Виникла перша в Україні грязелікарня в м. Саки. Тоді ж побудовано бальнеологічну лікарню в Трускавці.

4

1829 рік

Відбулося відкриття Одеських грязьових курортів.

5

1833 рік

Постав знаменитий Куяльник під Одесою.

Розвиток курортів на початку ХХ століття

Кінець ХІХ - початок ХХ століття

Особливо швидкими темпами розвитку рекреаційно-курортного господарства ознаменувався кінець ХІХ – початок ХХ ст. (до Першої світової війни). У цей час будувалися бальнеологічні і природно-кліматичні курорти у Передкарпатті, на Південному березі Криму, в Причорномор'ї. Почалося освоєння й окремих "точкових" рекреаційних ресурсів, наприклад курорту Миргород.

Після Першої світової війни

Після Першої світової війни і воєнних дій на території України багато курортів занепало. З 1920 р. у різних частинах України, які ввійшли до складу СРСР, Польщі, Чехословаччини, почалося відродження рекреаційно-курортного господарства. У Передкарпатті, Криму, Одесі, Бердянську, Слов'янську, Миргороді будувалися нові і розширювалися наявні курорти.

Курорти України під час Другої світової війни

○ Руйнування курортів

Під час Другої світової війни багато курортів були повністю або частково зруйновані.

○ Використання німецькими військовими

Німецькі військові доволі інтенсивно використовували курорти Одеси і Криму для лікування й оздоровлення поранених.

Розвиток курортів у післявоєнний період

Входження до УРСР

Після завершення Другої світової війни більшість українських етнічних земель увійшла до складу УРСР і їх рекреаційне господарство почало розвиватися у загальному контексті рекреаційних систем СРСР.

Характерні особливості

Характерними особливостями були дотаційність з боку держави, незадовільна матеріально-технічна база, обмежені можливості проведення дозвілля тощо.

Орієнтація на лікування

Курортне господарство України аж до проголошення незалежності практично було відірване від європейської і світової рекреаційних систем. Майже на 100 % курорти України орієнтувалися на лікування і жорсткий санаторно-курортний режим.

Курорти України після проголошення незалежності

Створення "Укрпрофоздоровниці"

Після проголошення незалежності в 1991 р. для керівництва діяльністю курортів було організоване Закрите акціонерне товариство "Укрпрофоздоровниця".

Консервація недоліків

Значною мірою воно консервувало недоліки радянської системи управління.

Іноземні установи

Іноземні держави (Росія, Казахстан, Білорусь) теж мають свої рекреаційні установи в Україні, що неможливо, наприклад, у таких країнах з розвиненим рекреаційним господарством, як Туреччина або Єгипет.

Розподіл санаторно-курортних закладів в Україні

16.7%

АРК

Автономна Республіка Крим має найбільшу частку санаторно-курортних закладів України.

14.6%

Донецька область

Друге місце за кількістю санаторно-курортних закладів.

11.6%

Одеська область

Третє місце за кількістю санаторно-курортних закладів.

7.1%

Дніпропетровська область

Четверте місце за кількістю санаторно-курортних закладів.

Лікування системи кровообігу

○ Поширеність захворювань

Ці хвороби є найпоширенішими не лише в Україні, а й в усіх країнах європейської цивілізації.

○ Ресурси світового значення

Україна володіє ресурсами світового значення для задоволення таких потреб, однак використовуються вони все ще вкрай недостатньо.

○ Основні регіони

Найбільша кількість санаторно-курортного фонду за профілем лікування систем кровообігу припадає на Одеську, Донецьку області й АРК.

Лікування захворювань нервової системи

Причини зростання захворювань

Зростання захворювань нервової системи пов'язане із сучасними умовами життєдіяльності людини і деградацією її природного довкілля.

Основні центри лікування

Основними центрами є Одеса, Куяльник (Одеська обл.), Святогірськ, Красний Лиман, Слов'янськ, Маріуполь (Донецька обл.), Бердянськ, і Кирилівка (Запорізька обл.), Ялта і Саки (АРК).

Лікування захворювань органів травлення

Лікування органів дихання

THERAPY OPTIONS IN ACUTE RESPIRATORY DISTRESS SYNDROME

PRONING

(adj.) having the front or ventral part downward; lying face downward.

- Reduces pleural pressure gradients from non-dependent to dependent lung regions
- Increases end-expiratory lung volume & improves V/Q mismatching
- Mortality benefit shown & protects against ventilator induced lung injury
- Consider in hypoxic patients w/moderate to severe ARDS
- Perform by a trained team to avoid extubation or ventilator circuit disconnections
- Prone for 12-16 hours following 12-24 hours of ventilator stabilization

Contraindications

- Facial/neck trauma
- Elevated ICP
- Unstable Pelvic/Spinal
- Hemoptysis
- Imminent CPR

Common Complications

- Pressure Ulcers
- Airway obstruction
- Increased abdominal pressure
- Loss of IV access
- ETT Dislodgement

REFERE

Крим

Найбільше санаторіїв (18), які займаються лікуванням захворювань органів дихання не туберкульозного характеру зосереджено в Криму (Велика Ялта та Алушта).

Карпати

Регіональна спеціалізація Карпат на лікуванні туберкульозу легенів. Поєднання хвойних і листяних порід дерев, сосни і дуба найсприятливіше впливає на лікування хворих на цю підступну хворобу.

Лікування захворювань опорно-рухового апарату

1

Мінеральні води

Використовуються для лікування захворювань опорно-рухового апарату.

2

Лікувальні грязі

Сульфідні мулові грязі соляних приморських і материкових озер.

3

Торфові грязі

Використовуються в Хмільнику, Миргороді, Черче та інших курортах.

4

Родонові води

Великі запаси родонових вод можуть використовуватися більш інтенсивно.

Лікування сечостатевої системи та інших захворювань

Урологічні захворювання

Спеціалізованими курортами за цим профілем лікування є Трускавець, Миргород, Євпаторія, Куяльник, Немирів та інші.

Гінекологічні захворювання

Лікувальний профіль санаторіїв переважно південних курортів, які використовують сульфідні мулові грязі.

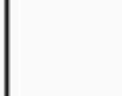
Діабет

Створення спеціалізованих санаторіїв для лікування дорослих і дітей, зокрема в Миргороді і Трускавці.

Захворювання шкіри

Створення спеціалізованих санаторіїв у Бердянську, Немирові, Сатанові, Синяку і Великому Любені.

Перспективи розвитку курортної діяльності в Україні

-
Освоєння нових ресурсів
 Попереду в Україні освоєння родовищ інших унікальних лікувальних мінеральних вод, зокрема йодних, бромних і йодо-бромних вод Карпат, Приазов'я і Причорномор'я.
-
Модернізація інфраструктури
 Необхідність оновлення матеріально-технічної бази курортів та покращення якості послуг.
-
Інтеграція у світову систему
 Розвиток міжнародного співробітництва та залучення іноземних туристів.